Contributed by David Martens
vrijdag, 26 maart 2010 - Last Updated vrijdag, 26 maart 2010

Zoals in vele andere landen zijn in België de gevangenissen overbevolkt. De hoofdoorzaken van deze overbevolking zijn gekend: er worden veel meer langere straffen uitgesproken, er worden meer straffen uitgesproken, meer preventieve celstraf, wat leidt tot strengere straffen. Criminologen luiden al geruime tijd de alarmbel en dringen aan op een aanpassing van de gevoerde politiek inzake de gevangenneming. Preken zij in de woestijn? Al de genomen beslissingen van Stefaan De Clerck in naam van de strijd tegen de overbevolking gaan net in de tegenovergestelde richting: er worden meer mensen gevangengezet. Een vlucht vooruit in een straatje zonder einde: de bouw van zeven nieuwe strafinrichtingen de komende jaren en de huur van een gevangenis in het buitenland! In plaats van het probleem op te lossen, wordt het op een grotere schaal uitgebreid! Of hoe men een oplossing vindt die de situatie nog verergert!

De gemondialiseerde gevangenis

De huur van de gevangenis van Tilburg in Nederland verdient bijzondere aandacht. Als men de strafkolonies buiten beschouwing laat naar waar de koloniale machten hun veroordeelden deporteerden om van hun goedkope arbeidskracht gebruik te maken, dan is dit de eerste keer dat een staat de strafuitvoering organiseert op het grondgebied van een buurland. Een nieuw onverwacht aspect van de mondialisering? Is men bezig een nieuwe kategorie van de bevolking te creëren: de “geïmmigreerde gevangenen” of "migranten van Gevangenisland" of gevangenen van de “buitenwijken” van de grote gevangenisstad?

De huur van de gevangenis van Tilburg kost de Belgische staat per jaar 30 miljoen €. De Belgische staat neemt ook het onderhoud van de gebouwen voor haar rekening, met uitzondering van de directeur, zijn het de Nederlanders die het personeel leveren.

Met dwang

En de belangrijkste betrokkenen, de gevangenen zelf? De minister van Justitie verklaarde in de pers dat hij beroep zou doen op vrijwillige gevangenen, maar de omzendbrief met de indeling voor Tilburg laat slechts een vrijwillige keuze toe aan twee actoren: Nederland, dat niet verplicht is eender wie te aanvaarden en het gevangenisbestuur dat de selectie maakt.

Concreet gebeurt de overbrenging naar Tilburg als een ware razzia: tijdens het weekend worden de gevangenen naar de griffie opgeroepen met eender welk smoesje. Daar aangekomen worden ze

naar gevangenisvoertuigen gebracht en tegen hun wil opgeladen richting Wortel, en vervolgens naar Tilburg. Hun persoonlijke bezittingen worden in kisten geladen en nadien opgestuurd. Eenmaal ter plaatse is het ellende: de kantine is duurder, bezoek is moeilijker, contact met advocaten en Belgische sociale diensten zijn moeilijker. Opstaan om 5u45 alhoewel er niets te doen valt. In België heeft iedere gevangenis zijn eigen keuken. In Tilburg krijgen de gevangen geen vers bereide schotels. Iedere ochtend wordt een voedselpakket bedeeld dat moet dienen voor de ganse dag.

Een groot aantal van de gevangenen zijn buitenlanders zonder verblijfsvergunning, die geen Nederlands praten. De telefoonkosten zijn duurder gezien het gaat om een internationaal tarief. Het werk of vorming die men vaak na lange wachttijd in een Belgische gevangenis heeft bekomen valt weg.

Wanneer de veiligheidswaanzin en de beleidswaanzin elkaar vinden, dan worden rechtvaardigheid en vrijheid zeer breekbare begrippen...

De gevangenen worden in Nederland trouwens behandeld als pestlijders. Geen sprake van om een voet op Nederlands grondgebied te zetten buiten de gevangenismuren. De overeenkomst tussen de twee staten zegt expliciet dat wanneer een gevangene medische bijstand nodig heeft die niet kan verleend worden binnen de strafinstelling, de behandeling moet gebeuren in vastgelegde medische centra op Belgisch grondgebied. Geen sprake van een gevangene naar een Nederlands ziekenhuis over te brengen. De ernst wordt op een zeer strikte manier geïnterpreteerd: enkel bij“doodsgevaar” wordt een opname toegestaan in een plaatselijk ziekenhuis. Zo ook, als een gevangene de gevangenis voorwaardelijk mag verlaten op basis van een beslissing van de Belgische minister van Justitie of een Belgische strafuitvoeringsrechtbank (penitentiair verlof of speciale vrijlating), wordt deze vrijlating nooit uitgevoerd op Nederlands grondgebied. De gevangene zal dus eerst naar België worden getransfereerd. Evengoed in geval van nood (sterfgeval in de familie, enz.) wordt een gevangene die opgesloten zit in Tilburg, niet behandeld als een gevangene in België.

Trouw aan haar neoliberale logica verspilt de Belgische regering miljoenen euro’s aan een gevangenispolitiek die leidt tot een verslechtering van de gevangenisomstandigheden. Trouw aan haar neoliberale logica maakt de Nederlandse regering vanaf nu van de gevangenis en vrijheidsberoving een handelsproduct als een ander, en bovenal een winstgevende handel. De bouw van nieuwe bijkomende gevangenissen is een nieuwe en goede kapitalistische belegging.
Wanneer de veiligheidswaanzin en de beleidswaanzin elkaar vinden, dan worden rechtvaardigheid en vrijheid zeer breekbare begrippen...